

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Andrey Veselé a Mgr. Jany Jurečkové ve věci

žalobkyně

JUDr. M. U., soudní exekutor
Exekutorský úřad pro Prahu 9
sídlem X
zastoupený advokátem Mgr. Janem Válkem,
sídlem Vítkova 247/7, 186 00 Praha 8

proti
žalovanému

Ministerstvo spravedlnosti
sídlem Vyšehradská 16, 128 00 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 8. 2022, č. j. MSP-166/2022-ODKA-SEU/9,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.
Základ sporu

- 1. Žalobce se domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 8. 2022, č. j. MSP-166/2022-ODKA-SEU/9 (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), jímž byla žalobci udělena výtka podle § 7a

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*exekuční řád*“).

2. Žalovaný vydal napadené rozhodnutí v rámci výkonu státního dohledu, jenž byl zahájen na základě stížnosti paní D. H. (povinné), která si stěžovala na postup žalobce v exekučním řízení vedeném proti ní jako povinné pod sp. zn. 098 EX 01240/09. V průběhu výkonu státního dohledu bylo zjištěno pochybení v postupu žalobce ve výše uvedeném exekučním řízení spočívající v následujícím: Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 11. 2015, č. j. KSHK 42 INS 18366/2013-B-18, které nabylo právní moci dne 1. 1. 2016, byla povinná osvobozena od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Na základě této informace žalobce usnesením ze dne 15. 1. 2016 vyzval oprávněného k vyjádření, zda vzhledem k osvobození povinné souhlasí s částečným zastavením exekuce. Na to oprávněný reagoval dne 19. 1. 2016 souhlasným vyjádřením. Následně vydaným usnesením ze dne 20. 1. 2016 žalobce rozhodl, že se předmětná exekuce částečně zastavuje pro pohledávku oprávněného, nadále však pokračuje k vymození nákladů exekuce, jejichž výše bude stanovena příkazem k úhradě nákladů exekuce.
3. Žalobce se tak měl dopustit pochybení, když po osvobození povinné pokračoval v exekuci pro vymození nákladů exekuce, přičemž dle přehledu úhrad v období od 14. 3. 2018 do 15. 6. 2020 vymohl částku 4 444 Kč, kterou započtl v částce 4 235 Kč na paušální náklady a v částce 209 Kč na odměnu. Podle žalovaného pak žalobce v důsledku uvedeného chybného postupu prováděl rovněž lustrace majetku povinné, dne 17. 3. 2022 vydal usnesení, jímž novému plátcu mzdy povinné přikázal provádět srážky ze mzdy, které žalobce následně na základě předmětné stížnosti usnesením ze dne 1. 4. 2022 zrušil. Stejně tak žalobce dne 17. 3. 2022 v důsledku chybného postupu vydal exekuční příkaz k provedení exekuce přikázáním pohledávky povinné z účtu u peněžního ústavu, který následně na základě stížnosti usnesením ze dne 1. 4. 2022 zrušil.
4. Ke svému postupu žalobce ve vyjádření ze dne 31. 3. 2022 uvedl, že tento byl v souladu s tehdejší judikaturou a že „*tato judikatura byla překonána rozhodnutím ústavního soudu až cca půl roku po vydání rozhodnutí exekutora o částečném zastavení, věc byla v té době již pravomocně vyřízena*“. V doplňujícím vyjádření ze dne 13. 5. 2022 žalobce zdůraznil, že byl uvedeným usnesením ze dne 20. 1. 2016 vázán ve smyslu § 170 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“).
5. Žalovaný tak uzavřel, že žalobce po osvobození povinné od placení pohledávek pokračoval v exekuci pro vymození nákladů exekuce i po vyhlášení nálezu Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14, kterým došlo ke sjednocení judikatury v otázce, kdy a za jakých podmínek vzniká právo exekutora na úhradu nákladů exekuce, probíhala-li vůči povinnému insolvenční řízení. Ústavní soud dospěl k závěru, že po osvobození dlužníka od placení pohledávek ve smyslu § 414 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*insolvenční zákon*“), nelze pokračovat v exekuci pro vymození nákladů exekuce. Podstatu pochybení žalobce spatřoval žalovaný v tom, že žalobce v rozporu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3250/14 nečinil po 1. 7. 2016 neprodleně kroky k úplnému zastavení exekuce. Uvedené pochybení bylo žalobci vytknuto ve smyslu § 7a exekučního řádu napadeným rozhodnutím.

6. Postup žalobce shledal žalovaný v rozporu se zásadou rychlosti, účelnosti a ochrany práv účastníků exekučního řízení zakotvenou v § 46 odst. 1 exekučního řádu, v rozporu s § 2 odst. 2 exekučního řádu a s čl. 5 odst. 1 Usnesení Sněmu Exekutorské komory České republiky ze dne 28. 2. 2006, kterým byl přijat v souladu s ustanovením § 110 odst. 7 písm. l), resp. písm. m) exekučního řádu stavovský předpis, kterým se stanoví Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže soudních exekutorů (dále jen „*usnesení sněmu*“), podle nichž je exekutor povinen postupovat vždy nezávisle, svědomitě a pečlivě, a ve zjevném rozporu se sjednocujícím nálezem Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3250/14.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

7. V **prvním žalobním bodu** žalobce namítal, že žalovaný v napadeném rozhodnutí žalobci vytýká, že nerespektoval ustálenou judikaturu řešící otázku zastavení exekučního řízení po osvobození dlužníka od dluhů při oddlužení jakožto způsobu řešení úpadku v rámci insolvenčního řízení. Konkrétně pak šlo o rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14, jež řešilo doposud roztržštěnou judikaturu k otázce vymáhání nákladů exekuce v případě osvobození dlužníka od placení pohledávek v insolvenčním řízení. Jak ovšem vyplývá ze shora uvedeného rozhodnutí Ústavního soudu i z napadeného rozhodnutí, praxe v případě zastavování exekuce a vymáhání nákladů exekuce po splnění oddlužení nebyla před 1. 7. 2016 jednotná. Žalobce pak rozhodl o částečném zastavení exekuce a pokračování v exekuci pro vymožení nákladů exekuce ještě před citovaným rozhodnutím Ústavního soudu. Nelze tedy souhlasit s názorem žalovaného, že žalobce nerespektoval ustálenou judikaturu Ústavního soudu a svým postupem se od ní odchýlil, když v době rozhodnutí (20. 1. 2016) nejenže se nejednalo o judikaturu ustálenou, ale předmětné rozhodnutí Ústavního soudu ani nebylo vydáno.
8. Žalobce připomněl, že daná problematika není právními předpisy nijak řešena; řešení nabízí pouze judikatura, jež není pramenem práva, ledaže by se jednalo o případ, kdy Ústavní soud působí jako negativní zákonodárce a ruší právní předpis či jeho část pro rozpor s ústavním pořádkem. O tuto situaci se však v případě výše citovaného nálezu Ústavního soudu nejednalo. Žalobci nelze vytýkat postup, který neporušuje žádné ustanovení právních norem, jež jsou pro něj závazné. Je naopak úkolem žalovaného, aby, je-li právní úprava nejasná, postupoval tak, aby byl obsah právních norem určujících postup exekutorů zřejmý a nevzbuzoval jakékoliv otázky či pochybnosti. K tomu žalobce doplnil, že vyjasnění pojmu „stejný režim, jako pohledávka promlčená“ nastalo rovněž až poté, co již v posuzované věci rozhodl. S ohledem na to, že uvedený pojem musel být usnesením Nejvyššího soudu vyjasněn, je zřejmé, že v době rozhodování žalobce se jednalo o pojem neurčitý, vzbuzující výkladové pochybnosti, když nebylo zřejmé, zda je ze strany povinného vyžadována nějaká aktivita (podobně jako je to v případě promlčení, kdy je třeba vznést námitku promlčení).
9. Žalobce tak v době svého rozhodnutí postupoval v souladu s tehdy přípustnými názory. V době, kdy došlo k vyjasnění postupu exekutorů v případě vymáhání nákladů exekuce v souvislosti s osvobozením dlužníka od placení exekučně vymáhané pohledávky, nabylo již jeho rozhodnutí jakožto exekutora právní moci. Není tak pravdivé tvrzení žalovaného, že žalobce nerespektuje ustálenou judikaturu. Žalobce postupuje v souladu s touto judikaturou od doby, kdy vznikla. Není však v moci žalobce, aby přezkoumával svá předchozí rozhodnutí a zkoumal, zda tato jsou vedena v souladu s nyní ustálenou

judikaturou. Takový požadavek je s ohledem na značné množství exekucí vedených žalobcem nerealizovatelný.

10. Ve **druhém žalobním bodu** k otázce zastavování exekuce žalobce uvedl, že s ohledem na § 170 o. s. ř. je jako soudní exekutor svým rozhodnutím vázán. Pokud tak rozhodl o tom, že se předmětná exekuce částečně zastavuje a v exekuci bude pokračováno toliko pro vymožení nákladů exekuce, pak již nemá žalobce žádný prostředek, jak toto své rozhodnutí zvrátit. Navíc dané rozhodnutí již nabylo právní moci.
11. Žalobce uvedl, že je to povinná, kdo si měl střežit svá práva dle zásady *vigilantibus iura skripta sunt*. Pokud povinná nepoužila proti rozhodnutí žalobce žádný opravný prostředek, a rozhodnutí následně nabylo právní moci, a teprve nyní, aniž by za tímto účelem žalobce jakkoliv kontaktovala, podala na žalobce stížnost. Takový postup nelze klást k tíži žalobci, ale povinné. Jakmile se pak žalobce dozvěděl o skutečnostech ve stížnosti povinnou tvrzených, bez zbytečného odkladu zrušil exekuční příkaz (ještě před udělením výtky napadeným rozhodnutím) a jakožto osoba vázaná svým rozhodnutím žalobce o této skutečnosti informoval exekuční soud. Exekuční soud však shledal, že není na místě jakkoliv rozhodovat. V současné době je tak exekuční řízení v procesní situaci, kdy žalobce o zastavení exekuce rozhodnout nemůže a exekuční soud tak nečiní. Žalobce k tomu odkázal na vyjádření předsedy Nejvyššího soudu, prof. JUDr. Š., pod sp. zn. S 573/2019 k dopisu ministryně spravedlnosti, kde tento uvedl, že: „[v]ýkon rozhodnutí (exekuci) pro vymožení pohledávky, na kterou se vztahuje rozhodnutí o osvobození povinného (dlužníka) od placení zbytku dluhů podle ustanovení § 414 odst. 1 insolvenčního zákona, zastaví soud výkon rozhodnutí (exekuční soud) i bez návrhu jako nepřípustný dle § 268 odst. 1 písm. h) obč. soudního řádu (v exekučním řízení ve spojení s§ 52 odst. 1 a § 55 odst. 5 ex. řádu), jelikož vymáhaná pohledávka má od účinků přiznaného osvobození stejný režim, jako pohledávka, u které byla účinně vznesena námitka promlčení.“ Z uvedeného dle žalobce vyplývá, že nebylo jeho povinností rozhodovat o zastavení exekuce, tato povinnost ležela na příslušném exekučním soudu. Žalobce tedy neučinil žádné pochybení.
12. V rámci **třetího žalobního bodu** se žalobce vyjádřil k charakteru výtky, která je soudní praxí vnímána jako sankční opatření svého druhu. Výtka navenek deklaruje, že je to právě žalobce, který porušil určitou povinnost, přičemž již toto konstatování má sankční povahu v tom, že vymezuje určité jednání jako svého druhu jednání deliktní. Takové konstatování se přinejmenším dotýká práva nebyt nijak poškozen za jednání, jež zákon neoznačuje za trestné, tedy práva vyplývajícího ze zásady *nullum crimen sine lege* ve smyslu čl. 7 odst. 1 Úmluvy, resp. čl. 39 Listiny základních práv a svobod. Žalovaný navíc každou výtku udělenou soudnímu exekutorovi rozesílá také Exekutorské komoře, exekučnímu soudu v dané věci a okresnímu soudu, pod nějž exekutor místně spadá. Úkon žalovaného tak ve velkém rozsahu dehonestuje osobu žalobce, z jehož strany však nedošlo k žádnému porušení právních povinností, pročez nemůže být žádným způsobem sankcionován.
13. Žalovaný ve svém **vyjádření** navrhl žalobu jako nedůvodnou zamítnout.
14. Zdůraznil, že podstatou pochybení žalobce je, že po 1. 7. 2016 nerespektoval sjednocující judikaturu Ústavního soudu a nezačal neprodleně činit kroky k úplnému zastavení exekuce. Žádné jiné pochybení nebylo žalobci napadeným rozhodnutím vytknuto. Způsob, jakým měl žalobce správně postupovat po rozhodnutí o splnění oddlužení a osvobození povinné od placení pohledávek, jednoznačně vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího soudu ve spojení s příslušnými ustanoveními exekučního řádu. Nejvyšší soud

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

již v usnesení ze dne 24. 10. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3509/2010, konstatoval, že „*pohledávka, na kterou se vztahuje rozhodnutí o osvobození dlužníka od placení podle ustanovení § 414 odst. 1 insolvenčního zákona, v neuhrazeném rozsahu nezaniká, v soudním či jiném řízení ji však nelze věřiteli přiznat; ve vykonávacím řízení má taková pohledávka stejný režim, jako promlčená pohledávka*“. K výkladu pojmu „stejný režim, jako promlčená pohledávka“ Nejvyšší soud v roce 2016 v usnesení ze dne 31. 8. 2016, sp. zn. 29 NSCR 62/2016, uvedl, že se jím rozumí „*pohledávka, u které byla účinně vznesena námitka promlčení*“. Soudní praxe tak byla sjednocena nejpozději usnesením Nejvyššího soudu sp. zn. 29 NSCR 62/2016, a případná izolovaná odchylná rozhodnutí některých exekučních soudů z tohoto hlediska nejsou relevantní.

15. Otázka náhrady nákladů exekuce po splnění oddlužení pak byla autoritativně řešena nálezem Ústavního soudu (sp. zn. IV. ÚS 3250/14), který konstatoval, že „*jedním z důvodů, proč se otázkou náhrady nákladů exekuce po splnění oddlužení zabýval, byla právě nejednotnost judikatury soudů a vyloučení judikatorního sjednocení prostřednictvím Nejvyššího soudu ČR*“. Z judikatury Nejvyššího soudu pak jednoznačně vyplývá, že po splnění oddlužení a osvobození povinné od placení pohledávek nelze pokračovat v exekuci pro pohledávku, od jejíhož placení byla povinná osvobozena, a nezbývá než exekuci zastavit. Z judikatury Ústavního soudu pak vyplývá, že po 1. 7. 2016 nemohla být žalobci v projednávaném případě, kdy povinná byla osvobozena od placení pohledávek, exekučním soudem přiznána náhrada nákladů exekuce proti povinné. Přesto žalobce přiznání náhrady těchto nákladů požadoval. Za těchto okolností měl žalobce s ohledem na § 46 odst. 1 exekučního řádu, který mu ukládá povinnost postupovat v exekučním řízení rychle, účelně a zároveň šetřit práva účastníků řízení i třetích osob, podle § 55 odst. 4 exekučního řádu i bez návrhu neprodleně zjistit stanovisko oprávněného k zastavení celé exekuce a následně podle okolností buď celou exekuci sám zastavit, nebo požádat o její zastavení exekuční soud, neboť pro její pokračování nebyl již dán legitimní důvod. Žalobce však po splnění oddlužení a osvobození povinné od placení pohledávek po souhlasném vyjádření oprávněného exekuci zastavil jen částečně pro pohledávku oprávněného, nadále však pokračoval v exekuci pro vymození nákladů exekuce a dokonce vymohl částku 4 444 Kč. Nadto podal na základě stížnosti podnět exekučnímu soudu, aby rozhodl, zda je namístě věc zastavit, či zda jde o věc rozhodnutou.
16. Postup, kdy žalobce zcela nadbytečně ponechává další kroky na úvaze exekučního soudu, vede podle žalovaného k neúčelnému prodlužování exekučního řízení. Tento postup byl žalobci vytknut již na základě výsledků kontroly jeho úřadu přípisem žalovaného ze dne 21. 1. 2020, č. j. MSP-15/2019-ODKAKEU/16. Přesto žalobce v nyní projednávaném případě opět zcela nadbytečně vyzval exekuční soud k rozhodnutí, ten však neshledal důvod pro to, aby ve věci jakkoliv rozhodoval. Z toho však nelze dovodit, že by exekuční soud žalobci dával pokyn k pokračování v exekuci, nýbrž to, že rozhodnout o zastavení exekuce je nyní povinností žalobce.
17. Žalobce navíc ke krokům k úplnému zastavení exekuce přistoupil teprve na základě stížnosti, kdy dle svého vyjádření ze dne 31. 3. 2022 „*uvedenou věc zachytil*“, a tentýž den podal podnět exekučnímu soudu, aby rozhodl, zda je namístě věc zastavit, či zda jde o věc rozhodnutou. Skutečnost, že v dané věci došlo k osvobození povinné od placení pohledávek, v důsledku čehož nelze pokračovat v exekuci pro vymození nákladů exekuce, přitom byla z předmětného exekučního spisu, konkrétně z usnesení insolvenčního soudu, zcela zřejmá. Žalobce přitom s předmětným spisem v době po 1. 7. 2016, tj. po vydání

nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3250/14, aktivně pracoval. Nelze tak akceptovat argument žalobce, že o skutečnostech tvrzených povinnou ve stížnosti se dozvěděl až ze stížnosti žalovaného.

18. Žalovaný pak v napadeném rozhodnutí přisvědčil argumentu žalobce, že judikatura v předmětné otázce nebyla až do vyhlášení nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3250/14 jednotná, a rovněž přihlédl k tomu, že žalobce vydal usnesení, jímž mj. rozhodl o pokračování exekuce k vymožení nákladů exekuce, ještě před vyhlášením uvedeného nálezu Ústavního soudu. V lednu 2016 totiž mohl být žalobce skutečně ještě v dobré víře ve správnost svého právního názoru, že může povinné uložit povinnost k úhradě nákladů exekuce i po jejím úspěšném oddlužení a že se osvobození povinné od placení pohledávek na náklady exekuce nevztahuje. Nicméně po vyhlášení sjednocujícího nálezu Ústavního soudu muselo být žalobci jasné, že po osvobození povinné od placení pohledávek nelze v exekuci pro vymožení nákladů exekuce pokračovat.
19. Žalovaný dále poznamenal, že byl žalobce rozhodnutím kárného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2018, č. j. 14 Kse 1/2018-114, shledán vinným kárným proviněním spočívajícím v tom, že si jakožto soudní exekutor rozhodnutím přiznával náklady exekuce, ačkoliv věděl, že povinný byl v mezidobí osvobozen od placení pohledávek podle § 414 insolvenčního zákona, tedy za jednání vykazující zásadní shodné rysy s jednáním, které je předmětem napadeného rozhodnutí. V uvedeném rozhodnutí přitom kárný soud specificky odmítl jeho obranu, že v předmětné věci šlo o existující, byť k námitce dlužníka nevymahatelný dluh, a označil jako „naprosto nepřijatelný“ postup založený na předpokladu, že povinní se nebudou včas bránit. Totožný závěr se podle žalovaného vztahuje i na jednání žalobce, které bylo předmětem napadeného rozhodnutí a které se jeví jako snaha o obcházení závěrů kárného senátu vyjádřených v citovaném rozhodnutí.
20. K argumentaci žalobce, že judikatura není pramen kontinentálního práva, žalovaný uvedl, že tento fakt nelze interpretovat tak, že soud či v tomto případě soudní exekutor není povinen k judikatuře, nadto ke sjednocující judikatuře Ústavního soudu, jež má v soudní hierarchii výsadní postavení, přihlížet, či snad že ji může zcela ignorovat. V projednávaném případě totiž nejde o to, že by Ústavní soud vytvářel nová pravidla nad rámec platných právních předpisů, nýbrž o to, že poskytuje jejich sjednocující výklad. Podle žalovaného je nepřijatelné, aby žalobce v okamžiku, kdy má možnost se se sjednocující judikaturou Ústavního soudu seznámit, ve své praxi toto nijak nerefletoval, exekuci zcela nezastavil a dále činil aktivní kroky k vymožení nákladů exekuce.
21. Žalovaný nesouhlasil ani s tvrzením žalobce, že v současné době není oprávněn rozhodnout o zastavení exekuce, neboť tato povinnost pro něj vyplývá z § 55 odst. 4 exekučního řádu. K tomu dodal, že existenci konsolidované judikatury Nejvyššího soudu výslovně potvrzuje i obsah dopisu předsedy Nejvyššího soudu, prof. JUDr. Š., který výše zmíněná rozhodnutí rekapituluje. Z dopisu naopak nijak nevyplývá, že by soudní exekutor nemohl na základě § 55 odst. 4 exekučního řádu zastavit exekuci pohledávky, na kterou se vztahuje rozhodnutí o osvobození dlužníka od placení pohledávek podle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona. Oporu pro takový závěr neskýtá ani důvodová zpráva k zákonu č. 286/2009 Sb. Tento dokument svědčí o úmyslu zákonodárce umožnit zastavení exekuce přímo exekutorem v širokém okruhu případů, a to zejména proto, že „*exekutor může exekuci zastavit operativněji než soud a zajistit poté rychlou deblokaci majetku povinného*“, tedy právě s ohledem na zásadu rychlosti a účelnosti stanovenou § 46 odst. 1 exekučního

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

řádu. S ohledem na konsolidovanou judikaturu Nejvyššího soudu má žalovaný za to, že mezi takové případy spadá právě zastavení exekuce pohledávky, na kterou se vztahuje rozhodnutí o osvobození dlužníka od placení pohledávek podle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona.

III.

Posouzení žaloby

22. Městský soud v Praze (dále jen „soud“) na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů [dále jen „s. ř. s.“]), přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci soud rozhodl bez jednání v souladu s § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s., neboť žalobce ani žalovaný se po řádném poučení, že mohou vyslovit nesouhlas s rozhodnutím ve věci bez nařízení jednání a že nevyjádření se v určené lhůtě je považováno za souhlas, k nařízení jednání nevyjádřili.
23. Podle § 2 odst. 2 exekučního řádu je soudní exekutor „[p]ovinen vykonávat svědomitě své povolání a při jeho výkonu se zdržet všeho, co by mohlo narušit důstojnost exekutorského povolání nebo ohrozit důvěru v nezávislý, nestranný a spravedlivý výkon exekuční činnosti.“
24. Podle § 46 odst. 1 exekučního řádu „[e]xekutor postupuje v exekuci rychle a účelně; při tom dbá ochrany práv účastníků řízení i třetích osob dotčených jeho postupem.“
25. Podle § 46 odst. 2 exekučního řádu: „[e]xekutor činí i bez návrhu úkony směřující k provedení exekuce. Exekutor vede exekuci až do vymožení pohledávky a jejího příslušenství nebo vynucení jiné vymáhané povinnosti, nákladů exekuce a nákladů oprávněného; tím bude exekuce provedena. Úkony a rozhodnutí exekutora a exekučního soudu jsou evidovány v exekučním spise, který vede exekutor v listinné nebo v elektronické podobě.“
26. Podle § 55 odst. 4 exekučního řádu: „[o] zastavení exekuce rozhodne exekutor i bez návrhu, souhlasí-li se zastavením oprávněný. Nesouhlasí-li oprávněný, požádá exekutor o zastavení exekuční soud, který při rozhodování postupuje podle odstavce 5.“
27. Podle § 55 odst. 5 exekučního řádu „[o] zastavení exekuce může rozhodnout exekuční soud i bez návrhu.“
28. Podle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona „[j]estliže insolvenční soud rozhodne o splnění oddlužení a dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, spojí insolvenční soud s rozhodnutím o splnění oddlužení rozhodnutí, jímž dlužníka osvobodí od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Osvobození podle věty první se nevztahuje na pohledávky vzniklé po rozhodnutí o úpadku.“
29. Podle § 414 odst. 2 insolvenčního zákona „[o]svobození podle odstavce 1 se vztahuje také na věřitele, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřiblíželo, a na věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak měli učinit.“
30. Podle ustanovení § 7a odst. 1 exekučního řádu v rozhodném znění „[d]robné nedostatky v exekuční a další činnosti exekutora, drobné nedostatky v činnosti exekutorského kandidáta (dále jen „kandidát“) nebo exekutorského koncipienta (dále jen „koncipient“) nebo drobné poklesky v chování ministerstvo, Komora nebo předseda okresního soudu exekutorovi, kandidátovi nebo koncipientovi písemně vytkne.“

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

31. Soud předně uvádí, že výtka představuje určitou formu reakce na pochybení soudního exekutora. Je udělována ministerstvem jako dohledovým orgánem za drobné nedostatky v exekuční a další činnosti exekutora (§ 7a odst. 1 exekučního řádu), tedy za jednání méně závažná. Jejím prostřednictvím je dohledovému orgánu umožněno flexibilně postihnout méně závažné nedostatky a v zásadě pouze poskytnout formalizovanou informaci o tom, že došlo ze strany soudního exekutora k určitému pochybení (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2018, č. j. 9 As 79/2016-41).
32. Výtku udělenou žalobci je nutné posuzovat v procesních souvislostech exekučního řízení, které bylo vedeno (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2021, č. j. 5 As 321/2020-30), proto soud vyšel z rozhodných okolností, vyplývajících z obsahu spisového materiálu, žalobou napadeného rozhodnutí, jakož i vyjádření žalovaného k podané žalobě. Soudu jsou přitom známy závěry uvedené k obdobné problematice v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 10. 2022, č. j. 9 A 97/2020-39, z nichž neshledal důvod se odchýlit ani v kontextu nyní projednávané věci. Předmětným rozsudkem devátého senátu, který je dostupný na stránkách nssoud.cz, byla konstatována povinnost soudního exekutora aktivně zjišťovat z insolvenčního rejstříku, zda nedošlo u povinného ke splnění oddlužení a osvobození od placení pohledávek, a následně z tohoto důvodu exekuční řízení zastavit se souhlasem oprávněného a případně nedostatku jeho souhlasu, podat žádost k exekučnímu soudu o zastavení řízení.
33. Z výše uvedených podkladů plyne pro projednávanou věc následující. Dne 1. 1. 2016 nabylo právní moci usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 11. 2015, č. j. KSHK 42 INS 18366/2013-B-18, jímž vzal soud na vědomí splnění oddlužení a osvobodil dlužnici (povinnou D. H. v exekučním řízení vedeném žalobcem pod sp. zn. 098 EX 01240/09) od placení pohledávek ve smyslu § 414 insolvenčního zákona. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2010 ve věci sp. zn. 29 Cdo 3509/2010: „*pohledávka, na kterou se vztahuje rozhodnutí o osvobození dlužníka od placení podle ustanovení § 414 odst. 1 insolvenčního zákona, v neuhrazeném rozsahu nezaniká, v soudním či jiném řízení ji však nelze věřiteli přiznat, ve vykonávacím řízení má taková pohledávka stejný režim, jako promlčená pohledávka.*“ Vysvětlení, co se míní „*ve vykonávacím řízení má taková pohledávka stejný režim, jako promlčená pohledávka*“ poskytl stejný soud v odůvodnění svého usnesení ze dne 31. 8. 2016 ve věci sen. zn. 29 NS ČR 62/2016, kde uvedl, že se tím rozumí „*pohledávka, u které byla účinně vznesena námitka promlčení.*“
34. Na základě usnesení č. j. KSHK 42 INS 18366/2013-B-18 vyzval žalobce oprávněného k vyjádření, zda vzhledem k osvobození povinné souhlasí s částečným zastavením exekuce. Na to oprávněný reagoval souhlasným vyjádřením ze dne 19. 1. 2016. Následně vydaným usnesením ze dne 20. 1. 2016 žalobce přistoupil k částečnému zastavení exekuce pro pohledávku oprávněného, přičemž exekuce nadále pokračovala co do vymožení nákladů exekuce. Ty žalobce vymohl v celkové výši 4 444 Kč.
35. Dohledová činnost žalovaného byla zahájena na základě podání povinné ze dne 22. 3. 2022, kde povinná uvedla, že „*[v] listopadu roku 2015, jsem splnila oddlužení v plném rozsahu nařízené soudem. Pan Judr. M. U. v roce 2016 požadoval náklady exekuce. Srážkami z [sic!] mého invalidního důchodu mu bylo vyplaceno 4444 Kč. Dnes je situace taková, že mi dne 18. 3. 2022 exekutor zablokoval účet v bance a požaduje opětovné zaplacení exekuce z roku 2012 v plné výši, než jsem požádala o insolvenční. Obracím se na Vás s žádostí a prosbou o prošetření mého případu.*“ Povinná tak namítala, že po ní žalobce požadoval úhradu nákladů exekuce,

ač byla v plném rozsahu osvobozena od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v jakém nebyly uspokojeny.

36. Žalobce se na žádost žalovaného (ze dne 30. 3. 2022) vyjádřil podáním ze dne 31. 3. 2022, následně exekuční řízení proti povinné usnesením ze dne 1. 4. 2022, č. j. 098 EX 01240/09-66, zastavil. K další výzvě žalovaného (ze dne 2. 5. 2022) doplnil žalobce své vyjádření podáním ze dne 13. 5. 2022 a ze dne 28. 7. 2022. V obou podáních argumentoval shodně jako v podané žalobě. Poté žalovaný seznámil žalobce s výsledky výkonu státního dohledu podle § 7 exekučního řádu a uložil mu výtku žalobou napadeným rozhodnutím (dne 4. 8. 2022). Pro úplnost soud uvádí, že žalobce požádal o revokaci výtky (podáním dne 11. 8. 2022) ze stejných důvodů, jako ve vyjádření (ve znění doplnění) a v žalobě, žalovaný však k revokaci nepřistoupil (sdělení ze dne 17. 8. 2022) z důvodů uvedených v žalobou napadeném rozhodnutí a ve vyjádření k žalobě.
37. Za daného skutkového stavu a s ohledem na shora citovanou judikaturu Nejvyššího soudu městský soud neshledal žalobní námítky důvodnými.
38. To, že žalobce požadoval po povinné úhradu nákladů exekuce i přes existenci rozhodnutí insolvenčního soudu ze dne 25. 11. 2015, č. j. KSHK 42 INS 18366/2013-B-18, kterým vzal soud na vědomí splnění oddlužení a osvobodil povinnou od placení pohledávek dle § 414 insolvenčního zákona, což podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu mělo dopad na pohledávku vymáhanou po povinné tak, že na ní mělo být hleděno jako na promlčenou, nebylo v souladu s právně závazným výkladem rozhodné právní úpravy. Ze skutkového stavu je totiž zřejmé, že žalobce zastavil řízení usnesením ze dne 1. 4. 2022 až poté, kdy byl přípisem žalovaného (ze dne 30. 3. 2022) vyzván k vyjádření ke stížnosti povinné (ze dne 22. 3. 2022). Zareagoval tak na zjištění z insolvenčního rejstříku nikoli z vlastní iniciativy, nýbrž až když se o této skutečnosti dozvěděl od dohledového orgánu v rámci šetření stížnosti. Nelze ani přehlédnout znění § 46 odst. 1 věta za středníkem exekučního řádu, podle kterého exekutor dbá ochrany práv účastníků řízení i třetích osob dotčených jeho postupem. Skutečnost, že žalobce nepostupoval v souladu s § 46 odst. 1 exekučního řádu, přitom mohla mít vliv na postavení povinné, neboť její exekuční řízení trvalo, ač proto již s ohledem na stav insolvenčního rejstříku nebyl důvod.
39. Soud přitom dává za pravdu žalovanému, že důvod pro udělení výtky žalobci v projednávané věci byl dán tím, že žalobce v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14, jenž řešil doposud roztržštěnou judikaturu k otázce vymáhání nákladů exekuce v případě osvobození dlužníka od placení pohledávek v insolvenčním řízení, nečinil po 1. 7. 2016 neprodleně kroky k úplnému zastavení exekuce; přistoupil k němu až dne 1. 4. 2022, ačkoli mu v té době již musely (a měly) být důvody pro zastavení exekuce známy. Daná právní otázka totiž již byla autoritativně vyřešena dne 1. 7. 2016, tedy více než pět a půl roku (67 měsíců) před vydáním rozhodnutí o zastavení exekuce ze strany žalobce.
40. Lze tak uzavřít, že se žalovaný nedopustil extenzivního výkladu právní normy, neboť žalobce byl potrestán za skutek, který je porušením zákona.
41. Pro posouzení důvodnosti správních žaloby pak není nijak relevantní argument žalobce, že v době jeho původního rozhodnutí o částečném zastavení exekuce nebyla judikatura ve sporných otázkách jednotná. Tomuto závěr totiž žalovaný opakovaně přisvědčil, mj. již v napadeném rozhodnutí, a výslovně uvedl, že z tohoto důvodu výtky žalobci uložena nebyla.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

42. Pokud pak žalobce v této souvislosti dále namítá, že judikatura není pramenem kontinentálního práva, soud nemůže takové námitce přesvědčit. Je sice pravdou, že kontinentální právní řády odmítají závaznost judikaturního precedentu jako závaznost absolutní a formální, avšak stále připouštějí normativní účinky judikatury související s institutem předvídatelnosti rozhodování soudu, ochranou právní jistoty a legitimního očekávání, což je specifickým rysem kontinentálního právního prostoru mající účel spravedlivého a jednotného rozhodování. V případě žalobce přitom bylo sjednocení výkladu zákonného ustanovení ohledně osvobození od povinnosti hradit pohledávky nezbytné, což mj. dokládá i skutečnost, že se otázka dostala až před Ústavní soud, který řešil nejednotnou judikatorní praxi. Soud tak rozhodně nemůže aprobovat přístup naznačovaný žalobcem, který se neseznámil s pro jeho činnost stěžejní sjednocující judikaturou Ústavního soudu, a ve své praxi tuto judikaturu nijak nerefletoval, pročez z tohoto důvodu nepřistoupil k úplnému zastavení exekuce a dále činil aktivní kroky k vymožení nákladů exekuce, čímž významně zasáhl do práv povinné. Tímto přístupem navíc žalobce postupuje přímo v rozporu s jeho zákonnými povinnostmi, jak je stanovuje § 46 odst. 1 exekučního řádu.
43. K tomu soud pro úplnost připomíná právní názor uvedený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2009, č. j. 1 Afs 140/2008-77, podle kterého *„relativní stabilita judikatury je nezbytnou podmínkou právní jistoty jako jednoho ze základních atributů právního státu. Změny judikatury za situace nezměněného právního předpisu by se měly odehrávat z principiálních důvodů, zejména proto, že se změnily právní předpisy související s právním předpisem vykládaným, resp. došlo ke změně právních názorů soudů, k jejichž judikatuře je Nejvyšší správní soud povinen přiblížit, případně se změnily okolnosti podstatné pro působení právní normy dotvořené judikaturou, event. se nově objevily jiné závažné důvody, které poskytnou základ pro změnu právního názoru Nejvyššího správního soudu, pokud potřeba takovéto změny převáží nad zájmy osob jednajících v dobré víře v trvající existenci judikatury.“*
44. V situaci existence sjednocení judikatury, která vyjasnila výkladové problémy a vymezila správný procesní postup, pak není ani nijak relevantní skutečnost, že povinná proti původnímu rozhodnutí žalobce o částečném zastavení exekuce nebrojila oprávněnými prostředky. Její procesní nečinnost po vydání rozhodnutí o částečném zastavení exekuce žalobce povinnosti reflektovat změnu rozhodovací praxe a s tím spojené povinnosti zastavit exekuci nijak nezbavuje.
45. Žalobce se rovněž mylí, pokud tvrdí, že k zastavení řízení není povinen z úřední povinnosti (**druhý žalobní bod**).
46. Takovou povinnost mu totiž ukládá § 55 odst. 4 exekučního řádu. Žalobce přitom, v souladu s povinností danou mu § 46 odst. 1 exekučního řádu, po zjištění z insolvenčního rejstříku o splnění oddlužení a osvobození od placení pohledávek oslovil oprávněného, který se zastavením exekuce souhlasil. Přitom naopak případný nesouhlas oprávněného je důvodem, aby exekutor požádal o zastavení exekučního řízení exekuční soud. Není tak vůbec třeba, aby se žalobce odvolával na nečinnost exekučního soudu v jeho věci, pokud oprávněný se zastavením řízení vyslovil souhlas, zastavení řízení je za daného skutkového stavu jednoduchým úkonem a jedná se dle judikatury o jediný možný procesní postup ve vztahu k situaci povinné.
47. Soud v této souvislosti odmítá tvrzení žalobce, že jediným orgánem povolaným k rozhodnutí o zastavení exekuce bez dalšího je exekuční soud dle § 55 odst. 5 exekučního

řádu, jakož i jeho odkaz na vyjádření předsedy Nejvyššího soudu, prof. JUDr. Š., a dopis ministryně spravedlnosti. Jak již bylo uvedeno výše, předmětnou otázku jednoznačně řeší platná právní úprava, podle níž, souhlasí-li se zastavením exekuce oprávněný, rozhodne o zastavení exekuce exekutor i bez návrhu (§ 55 odst. 4 exekučního řádu). K takové situaci přitom došlo právě v projednávané věci.

48. Úvaha žalobce v tom smyslu, že pokud ve věci vyzval k rozhodnutí exekuční soud, který nijak nerozhodl a nedal žalobci výslovně pokyn k zastavení exekuce, není po něm možné, aby o zastavení exekuce rozhodoval sám, tak nemůže při aplikaci § 55 odst. 4 exekučního řádu obstát.
49. K tomu soud připomíná, že po zahájení samotné exekuční činnosti exekutor vystupuje jako orgán veřejné moci, tj. ve vrchnostenském postavení vůči ostatním účastníkům řízení, neboť je na něj v určitém rozsahu přenesen výkon státní moci. Vždy proto musí dodržovat zásadu rovnosti účastníků, nestrannost a vázanost právními předpisy (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2012, č. j. 11 Kse 4/2009-111, bod 51).
50. K charakteru výtky (**třetí žalobní bod**) pak soud jen ve stručnosti poznamenává, že se jedná o nejmírnější formu postihu soudního exekutora (k tomu viz bod 31 tohoto rozsudku), přičemž v situaci, kdy bylo pochybení žalobce prokázáno, neshledal soud důvod výtku zrušit.
51. Soud připomíná, že přestože je výtka svou povahou blízká napomenutí či důtce, zároveň se jedná i o nástroj dohledových orgánů, který umožňuje zejména udržovat disciplínu a pracovní morálku, řešit drobná pochybení nebo napravovat nesprávné metodické postupy. Posouzení závažnosti porušení povinností je na příslušném orgánu dohledu. Jinými slovy, dohledový orgán rozhoduje, zda určité zjištěné porušení povinností pouze vytkne, nebo pro něj podá kárný návrh. Uvedená kritéria kladená judikaturou na možnost udělení výtky přitom byla v projednávané věci dodržena.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

52. Na základě uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji výrokem I. podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
53. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalovaný, avšak žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec jeho běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 26. září 2023

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.